

Oglašaj, prijateljima itd. ...
 Novici se predbrojbe, oglašaj itd. ...
 Kod nasuče valja točnu se ...
 The list na vrijeme se prima, ...
 Cakovnog računa br. 249-249.
 Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rasta male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Naredna pastorka.

Izlazi svakog utorka i petka o pedes.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani nećaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplaća se poštarnom stoji: 12 K u obće, 6 K za sećaka, ili K 6-—, odn. 3-— na pol godine, Irvan carevine više poštarnina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli irvan set.

Uredništvo se nalazi u ulici Glinja br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo. Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Ustrojenje „Narodne zveze“.

Radi preobličnosti drugoga gradiva morali smo do danas izostaviti izvještaj o sastanku, koji se je obdržavao prošloga mjeseca u rodoljubnih dekanah radi ustrojenja novoga društva pod imenom „Narodna zveza“.

Na poziv privremenoga odbora sastala se je liepa kita svjestijih rodoljuba iz čitave Koparštine, osobito zastupnika gospodarskih i poučno-zabavnih društava u prostorijah društva „Zrinjski“ u Dekanah. U svemu bijaše taj zastupano 13 društava i zadruge a pozvanih gostova bijaše prostorna dvorana puna.

Član privremenog odbora g. Andrija Muniš pozdravio je prisutne ovim nagovorom:

Kao sazivaču današnjega sastanka čast mi je otvoriti razpravu te izručili vam pozdrave naših rodoljuba dr. Laginje i Mandića. Ova dvojica šalju vam uz tople pozdrave i vruću želju, da bude imao naš današnji dogovor valjana uspjeha. (Živilj Laginja i Mandić!)

Da se uzmožne današnji sastanak vršiti po običnih pravilih, valja da si izaberemo predsjednika, koji će voditi razpravu. Takovim treba da izaberemo najposobnijega između nas, a taj je pogotovo naš dični zastupnik i dekan gosp. Josip Kompäre. Predlažem dakle, da izaberemo predsjednikom današnjega sa-

PODLISTAK.

S kojih razloga gube mnoga djeća volju za nauku a po dovršetku nar. škole zanemare knjigu i daljnju nabrazbu. Kako da se teme doskoči?

Piše: Veljko.

(Nastavak).

I.

Dva su puta, kojima može čovjek krenuti: — dobar i zao. Kojim od tih dvaju puteva će krenuti, to ovisi o okolnostima, u kojima se on nalazi. Nu ako se samo trenom obazremo na veliku slabost, u kojoj se čovjek na ovaj svijet pojavljuje, to nam je opaziti, da je on kud i kamo slabiji nego li ikakvi drugi stvor; jer kad bi se ono pustilo bez ikakve njege i paske samomu sebi, to se ono nebi moglo nikako drugdje razviti nego onako, kako bi mu to narav njegovog okoliša udesavala. Znamo i to, da je čovječja narav više sklonu zlu, nego li dobru; čovjek dakle, pušten samomu sebi, morao bi krenuti više zlim nego dobrim putem.

stanka g. dekana Kompäre-ta. (Zivahno odobravanje i oduševljeno klicanje). Zastupnik g. Kompäre zasjednu predsjedničku stolicu, zahvali se na povjerenju i odlikovanju te imenuje perovodjama gg. Edmunda Hrovatina, učitelja u Marezgah i Josipa Andrijašića, posjednika u Cronokatu. Zatim progovori obširno o potrebi narodne i gospodarstvene organizacije. U glavnom kazao je predsjednik sljedeće:

Svi listovi bez iznimke pozdravili su namisao ustrojenja „Narodne zveze“ sa veseljem. Takvo društvo nam je neobhodno potrebno. Pojedinac može sam malo kao što i pojedina društva. Kao pojedinci moraju se svezati u jednu skupinu i društva. Obično nam se predbaciva, da još nismo zreli. Pojedinci su doista nezreli i slabi, nu ujedinjjenimi silami postignuti ćemo koješta.

Naše gospodarstvo je zanemareno. Da tomu zlu doskočimo, treba prije svega, da se organiziramo. Za organizaciju treba nam pako zrelih muževa. Takove muževe odgajati će nam namišljena sveza.

Ljudi su običenito sebični; te traže svuda bezodvlačnu korist i dobitak. Radi toga će gospodarska društva bolje napredovati nego li bilo kakva druga društva. Ako snujemo na zapadnoj obali Istre takovo društvo, tim nećemo da škodimo gospodarskomu središtu, koje se snuje za cilu Istru. Baš prošlih dana bilo je o tomu dogovora u Opatiji. Sa objiju strana morske obale orali ćemo ledinu dok se nesusastanemo na istom mjestu. Gospodarsko središte biti će stalno zadovoljno, bude li našto u našoj zvezi čvrstu podporu.

Kad bi u Istri vladali drugi odnosi, dobivali bismo podpore od drugud t. j. od države i od pokrajine. Ali zemaljsko kulturno vieće ne daje nam ništa, već podupire samo talijanske občine i zadruge. Zahtjevati moramo, da se podieli zemaljsko kulturno vieće na dva diela. Isto

tako mora se podieliti i zemaljsko školsko vieće. Ono što bijaše dobro za Česku, zašto nebi vrijedilo i za Istru?! Ne dogodi li se to, morali ćemo jošte dugo slati u svijet pritužbe, da imade u Istri 17.000 djece, dužne polaziti školu, a bez svake poduke.

Dok su naši protivnici vidjeli, da smo samo pjevali i vikali: živio uz pune čaše, smijali su nam se, a sada, pošto smo stali i gospodarski micati se, počeli su se plašiti. Valja dakle, da uztrajemo kod započelog djelovanja. Jedino valja paziti, da izručimo upravu novoga društva muževom sposobnim i voljnim raditi.

Izražena bijaše sa više strana dvojba, da li su Dekani prikladno mjesto za sjedište društva. Držim, da bi bilo svakako najbolje, da se to pitanje prepusti odboru, koj bi se imao danas izabrati.

Zanimivo i poučno razglabanje gosp. predsjednika slušalo je obćinstvo vrlo pažljivo te ga je često odobravalo.

Zatim je dobio rječ izvijestitelj gosp. Muniš, da izvijesti o novih društvenih pravilih. On je izjavio najprije, da neima što opaziti na temeljito i zanimivo razglabanje g. predsjednika. Izvješćivati da neće obširno, jer da bi morao opetovati koješta, što je već predsjednik naveo. Iza toga prešao je na tumačenje pojedinih paragrafa. Kod točke 6 § 3 (priredjivanje tečajeva za one, koji neznadu čitati ni pisati) zapodjela se živahna razprava.

Nadučitelj dekanski g. Kuret predložio je, da ta točka odpade. Mi plaćamo — reče — državni porez i školski namet. Koli vlada toli pokrajina jesu dužne po zakonu, da nam prikrbe škole. Naša nije dakle dužnost, da bi se brigali za to, što je dužna sama vlada učiniti.

Izvjestitelj Muniš pobija predlog tim, da će društvo — bude li moguće — i onu zadaću vršiti — nebude li moguće, će ju mimoći.

sami bijahu manjkavo odgojeni. U obitelji u obće nastoji se najviše oko toga, da se što većma zadovolji hirima djece, u mjesto da se, u njima izprave i razvijaju sposobnosti, uma i srca; a s druge strane toliko je još u dobrom dielu u obitelji presuda, predaju i praznovjerja, da njihov rad ne može deprieti do onoga plemenitoga cilja, kojim je označen u knjizi života.

Osvrtno se dakle trenom na domaći obiteljski život, da vidimo koja li se načela u njemu razvijaju, kakav li on odgojni primjer podaje svome porodu — budućoj svojoj zamjenici. Mi ćemo to samo letimice spomenuti, pošto se to već toliko i toliko puta na javu izneslo, da ne bi ni trebalo ovdje ponavljati. Nu na to nas navodi taj razlog, što se oni ne mogu nikada dostačno požaliti a ni dovoljnim uspjehom naglasiti.

Dičete se najradje povodi za onima, koji su im najmiliji, a to su: otac i majka. Nemiran i nesretni bračni život podaje dječim mnogo i mnogo zlih primjera. A je li pako u obitelji zavladala prepirka; svadja, nemir, nepoštivanje; neuljudnost, kojim ćemo onda pravom od kukavne

Vlada, reče, bila bi dužna učiniti mnogo toga, što nećini. Kad bi vlada, vršila svoju dužnost, ne bismo trebali ni družbe sv. Cirila i Metoda. Ali baš radi toga, što se vlada ne brine za nas, brinuti se moramo sami. Tečaj za one, koji neznaju čitati ni pisati, namijenjeni su u prvom redu odraslim ljudem, odrasloj mladeži, koja nebi uživala poduke kad bi i vlada na jednom svuda ustrojila škole. Tih škola bilo bi dionikom tekar buduće pokoljenje; mi pako moramo se brinuti takodjer za sadašnje pokoljenje, jer imade morali ćemo čekati još bar 50 godina.

Nadučitelj Kuret odgovara, da društvo neće imati sredstava, pa ako ima ustanova ostati mrtvim stvarom, bolje je, da da se ju niti neprilvača. Prihvatimo li ovu točku reći će vlada: što nam treba graditi škole i brinuti se za njihovu nabrazbu? Ta oni imadu društva, koja se za to brinu. Dovoljno je valjda, da plaćamo porez a ne da se još brinemo i za škole!

G. Augustin Mahnić iz Dekanah zagovara predlog izvjestiteljev smatrajuć onu točku potrebnom. Kad bismo se htjeli pozivati na zakon i vladu, ne bismo imali koje čega. Pomoći si moramo sami. Kad bi se kod nas zakone oživotali, nebi nam trebalo naše školske družbe. Nebude li novo društvo imalo sredstava, neće ga nitko moći siliti, da vrši onu točku pravila.

Zupe-upravitelj g. Defar kaže, da je namisao hvale vrijedna, nu treba vidjeti da li je izvedljiva. Zato bo se hoće glavnice, pa nastaje pitanje: hoće li društvo svojim skromnimi sredstvi moći onu zadaću vršiti. Imade li pako ostati ona točka mrtvo slovo, bolje da odpade.

Izvjestitelj odgovara predgovornikom, da bi nješto pomogli sudionici nješto dobrotnici. Misao je doista teško oživotali nu radom i uztrajnošću dade se koješta

djece očekivati nješta dobra! Pa se pitamo čudom, koji je uzrok tolikoj svadji, nenavidnosti i ogovaranju! Promotrimo! Evo vidimo oca i majku razdijeljena u dva protivna tabora, koji prezirnim okom gledjedno na drugoga. Eno vam ondje domačice koja, da se obrani i zabašuri svoje krivnje, u pomoć saziva ono nevino dieče, te ga pomnjivo i vješto učiti i nagovara kako da joj u pomoć priteče i od slučajnih prigovora i domaćih nemira svojom laži obrani. Eto vam tamo oca, kome laž na ustima sina njegova mora, da jakom zaštitom bude u mnogim pomanjkanjima njegovim. A eno onamo napokon rođjaka, braće i druge svoje, pa ih gledajte kakvim, li i kojim li načinom sve ne kvare onu prirodjenu iskrenost ubogoga djeteta, kad samo uztreba, da se za nj, kao za sidro spasa svoga, prihvaćaju. Ne daju li mu oni u takom položaju najeklantantniji primjer svadje, protivnosti i mržnje? Na koji način dakle da takvi roditelji usade u srca djece svoje ljubav, snosljivost, ustrpljenje i poštovanje, kad ih u njih samih ni za liek ne imade?! (Nastavak.)

